

The Poor Man's Saxophone

HANS DE VRIES

1972 Oprichting bluesband 'Backstabbers' in jeugdhonk TRY in Oudenbosch

1977-1981 diverse bands. Timshel. Exhibit, Billy Beats Johnny

1981 Backstabbers weer bij elkaar. Band toert door heel Europa

1991 In café Mad Mick & Big Mamou in Utrecht ontstaat tijdens jamsessies Louisiana Radio. De band heeft onmiddellijk succes en speelt een jaar later al bij Northsea Jazz. Toert door heel Europa

2000 Louisiana Radio houdt op. De Vries vormt met Alex Sieger en Toon Ekkers The Louisiana Men. Daarnaast is hij consultant popmuziek en geeft workshops mondharmonica.

Tekst Edine Wijnands

De begintune van *Once Upon the Time in the West*. Vier noten tergend uit een mondharmonica geperst. Wie ze ooit hoorde, vergeet ze nooit meer. Het lijkt of de melodie zich in het geheugen vastbijt. „En dat met vier noten”, zegt mondharmonica-speler Hans de Vries. „Kan het simpeler? Dat is de kracht van de harmonica. Eenvoudig, toegankelijk, herkenbaar.”

Hans de Vries, of 'homesick' zoals zijn bijnaam in de muziekwereld luidt, speelde al een aantal jaren in verschillende bands, toen hij verslingerd raakte aan de harmonica.

„Het was begin jaren tachtig”, vertelt hij. „We speelden in Utrecht met de Backstabbers.” Band die hij ooit met vrienden oprichtte in de tijd dat hij nog in Oudenbosch woonde. Een vriendenclub die jaren later in Utrecht opnieuw bij elkaar kwam. Die vaak muzikale gasten uitnodigde.

Eén van die gasten was harmonica-speler John Lagrand. En daar, terwijl die naast De Vries op de Bühne stond te spelen, gebeurde het. „Hij speelde virtuoos, maar dat niet alleen. Kijk, er zijn muzikanten die spelen technisch perfect, maar Lagrand speelde op een manier die je raakte. Uit dat hele simpele instrument maakte hij met relatief weinig klanken een immens gevoel los. Ik weet nog dat ik naar hem keek en dacht: wow, dat is het, dat wil ik ook.” De Vries leerde zichzelf het instrument aan. „Dat is zo mooi aan de harmonica. In alle muziekinstrumenten kun je je scholen, overall zijn lessen in, maar voor wie mondharmonica wil leren spelen, zijn nauwelijks opleidingen.”

Hij pakt van tafel één van de tientallen harmonica's. Hij wijst op cijfers boven de blaasgaten. „Je hoeft niet eens noten te kunnen lezen. Je kunt gewoon spelen volgens de nummers.” En verder? „Eigenlijk is het spelen op een bluesharmonica hetzelfde als fietsen, hoe cliché het ook klinkt. Maar je oefent een beetje en opeens heb je het en snap je niet dat je het eerst niet beheerste. En dan? Dan is het of de tonen jou leiden. Niet andersom.”

Opnieuw die eenvoud. Simpelheid die misschien het geheim van de harmonica is. „Je hebt vrij snel een herkenbare melodie onder de knie. Dat maakt het instrument aantrekkelijk. Kijk”, hij steekt een harmonica in zijn zak. „Het is klein, je neemt het makkelijk mee en hebt zo dus altijd je instrument bij je.” Iets waarmee je op elke plek muziek kunt maken. „En wat is er mooier?”

Maar de harmonica heeft meer. De Vries zet er één aan zijn mond. Laat horen. „Het is één van de weinige instrumenten waarop je zowel kunt blazen als zuigen.” Daarmee sluit het al snel aan op het fysiek van de mens. „Inademen, uitademen. Een eerste levensbehoefte.” Hij lacht. „Dat gegeven maakt trouwens ook dat je op een mondharmonica kunt blijven doorspelen. Je hoeft geen adempauze te nemen. Dat betekent dat het al snel fenomenaal klinkt. Zonder onderbreking doorspelen.”

Plus. „Ja, plus dat vrijwel elke stijl te spelen is.” Hij pakt een cd, zet een stuk klassieke muziek op. „Zelfs klassieke stukken klinken.” Toch past het instrument beter bij andere stijlen. Bij blues, folk. Of bij de cajun, de zydeco, die De Vries er zelf mee speelt. Hoewel hij daarmee wel weer een uitzondering is. „Eigenlijk speel ik met de mondharmonica de partijen die oorspronkelijk voor de accordeon zijn bestemd.”

De accordeon. Ook zo'n instrument. „Dicht bij het volk. Net als de harmonica. Muziek van het volk. De harmonica wordt ook wel de Poor man's saxophone genoemd. Een herkenbaar, laagdrempelig, goedkoop instrument. Voor een euro of acht heb je er al één. Niet elitair zoals een klavecimbel, een harp.”

Maar: „Vrijheid. Dat is de harmonica bovenal. Het instrument dat je associeert met cowboys, met zwerwers.” En daar is opeens Swiebertje. „Ook zo'n melodie. Iedereen kent hem. Het zit in het collectieve geheugen gegrift. Gespeeld op een heel eenvoudig instrument. Dat is de kracht van de harmonica.”

Op vrijdag 2 mei geeft Hans de Vries om 13.00 uur in Spiegeltent 2 een workshop. Deelname: 15 euro, inclusief Hohner-harmonica. Opgeven: workshop@homesick.nl

